

تاب آوری و پایداری در مقابل بلایای طبیعی:

چالشی برای شهرهای آینده

نگارش:

پائولو گاسپارینی، گاتنو مانفردی، دومینکو اسپروونه

ترجمه:

دکتر حسین حاتمی نژاد (عضو هیأت علمی دانشگاه تهران)

مرتضی نصرتی هشی

زمستان 1395

سرشناسه	: حاتمی نژاد، سید حسین، ۱۳۳۵ -
عنوان و پدیدآور	: تاب‌آوری و پایداری در مقابل بلایای طبیعی: چالشی برای شهرهای آینده/ترجمه حسین حاتمی نژاد، مرتضی نصرتی هشی.
مشخصات نشر	: تهران، آراد کتاب، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری	: ۱۵۲ ص، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۸۶-۳۷۳-۱
یادداشت	: عنوان اصلی: Resilience and sustainability in relation to natural disasters
موضوع	: توسعه پایدار- شهرسازی
موضوع	: بلایا- جنبه‌های اقتصادی
شناسه افزوده	: گاسپارینی، پائولو، ۱۹۳۴-م، ویراستار
شناسه افزوده	: مانفردی، گائتانو، ۱۹۶۴-م، ویراستار
شناسه افزوده	: آسپرونه، دومنیکو، ویراستار
شناسه افزوده	: حاتمی نژاد، سیدحسین، ۱۳۳۵ - مترجم
شناسه افزوده	: نصرتی هشی، مرتضی، ۱۳۶۳- مترجم
رده بندی گنجره	: ۱۳۹۵ ت/۱۶۶ HT
رده بندی دیویی	: ۳۰۷/۱۲۱۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۵۴۷۹۸۰

تاب‌آوری و پایداری در مقابل بلایای طبیعی

: چالشی برای شهرهای آینده

- ترجمه : دکتر حسین حاتمی نژاد - مرتضی نصرتی هشی ناشر: آراد کتاب
- با همکاری: انجمن علمی جغرافیا و برنامه ریزی شهری ایران
- نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵ تیراژ: ۵۰۰ جلد
- چاپ و صحافی : مهرگان قیمت: ۱۲۵۰۰۰ ریال
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۸۶-۳۷۳-۱

حق چاپ برای ناشر محفوظ است. کلیه حقوق و حق چاپ متن، طرح روی جلد و عنوان کتاب با نگرش به قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ برای انتشارات آراد کتاب محفوظ است و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

مرکز پخش و فروش:

انتشارات آراد کتاب تلفن: ۶۶۹۷۵۲۸۵ - ۶۶۴۸۲۲۲۶ - ۰۹۱۲۳۰۶۲۴۵۸

فروشگاه اینترنتی: www.aradbook.com

«در بلائیای طبیعی، ثروتمندان مال و فقیران جان می دهند»

«بان کی مون، دبیر کل سابق سازمان ملل»

تقدیم به:

پدر و مادر عزیزمان

«دعای خیرشان پشتوانه‌ای است استوار، برای پیمودن مسیر پرتلاطم زندگی.»

فهرست مطالب

7 پیشگفتار نویسندگان

11 سخن مترجم

فصل نخست:

25 تاب آوری اقتصادی و کمک آن به پایداری شهرها

فصل دوم:

مدل سازی شبکه‌های اجتماعی و تاب آوری اجتماع محلی هنگام سوانح دوره‌ای: مطالعه موردی نواحی

45 آتشفشانی در اکوادور و مکزیک

فصل سوم:

65 سازگاری تغییر آب و هوا با برنامه‌ریزی شهری در شهرهای آفریقایی: پروژه CLUVA

فصل چهارم:

87 «تاب آوری برای همه» و «تاب آوری جمعی»: آیا اهداف برنامه‌ریزی منطبق با همدیگر هستند؟

فصل پنجم:

113 ارتباط بین پایداری و تاب آوری شهرهای آینده

فصل ششم:

131 اثر مخاطرات طبیعی بر شهرهای آینده

فصل هفتم:

149 تاب آوری و پایداری در ارتباط با بلایا: چالشی برای شهرهای آینده: چشم انداز مشترک و توصیه‌ها

پیش‌گفتار نویسندگان

توسعه جامعه معاصر به شدت وابسته به پایداری آن است. پایداری جهانی به شدت وابسته به پایداری محیط شهری است. شهرها به سرعت در حال رشدند، و انسان به سرعت در نواحی شهری تمرکز می‌کند. از سال 2007، جمعیت شهری جهان فراتر از جمعیت روستایی رفته است و تعداد کلانشهرها به سرعت در حال افزایش است. شهرها با شبکه‌های پیچیده و مترابندی از روابط به هم متصل شده‌اند و مرکز و موتور توسعه جهانی را از جامعه معاصر نشان می‌دهند.

با این حال، شهرها به طور فزاینده‌ای آسیب‌پذیر هستند و هرگونه حادثه ناگوار می‌تواند به سرعت به یک فاجعه تبدیل شود. شهرهای معاصر به دلیل پیچیدگی‌های فناوری سیستم‌های شهری در حال تبدیل شدن به مکان‌هایی برای جذب خطرند، همگام با این‌ها تراکم جمعیت افزایش می‌یابد. یک رویداد طبیعی با شدت متوسط در هر منطقه‌ای که رخ دهد زندگی بشر را تهدید خواهد کرد. البته اگر اقدام‌های مناسبی در زمان مناسب صورت نگیرد صدمه اقتصادی بیشتری را نسبت به یک قرن گذشته به دنبال خواهد داشت. انتظار می‌رود که برخی از تغییرهای آب‌وهوایی مربوط به مخاطره‌های طبیعی (سیلاب‌ها، توفان‌های شدید مربوط به مناطق حاره و گردبادها) در سراسر دنیا افزایش یابد. رشد شهر بدون بررسی و برنامه‌ریزی شهری دقیق باعث افزایش تأثیرهای چنین رویدادها و تبدیل آنها به

یک دام خطرناک خواهد شد. به منظور افزایش تاب‌آوری شهرها در برابر فجایع، فرآیندهای تحول شهری باید از اهمیت رویدادهای شدید آگاه باشند و می‌بایست کاهش تأثیرهای آن‌ها را با عملکردهای اساسی در شهرها و جوامع نشان دهند. رفع زواید و استحکام اجزای بافت شهری در بازگرداندن کارایی کامل عملکردهای حیاتی شهر بعد از وقوع یک رویداد شدید، ضروری است. بنابراین، پایداری و تاب‌آوری واژه‌های کلیدی برای شهرهای آینده هستند.

این کتاب حاصل یک رویداد شبکه‌ای است که در ششمین اجلاس شهری سازمان ملل متحد، در سپتامبر 2012، در ناپل ایتالیا و تحت عنوان «تاب‌آوری و پایداری در رابطه با بلایای طبیعی: چالشی برای شهرهای آینده» چاپ شد. رویداد شبکه‌ای توسط «مرکز پژوهشی تحلیل و پایش بر مخاطرات محیطی (AMER)¹» و بخش مربوط به سازمان مهندسی و معماری «فدریکو شماره 2» دانشگاه ناپل هدایت می‌شود. رویداد شبکه‌ای هدفش ارائه روش‌های مختلف در مباحث تاب‌آوری و پایداری آینده شهرها است. محققانی از رشته‌های مختلف، شامل جامعه‌شناسان، اقتصاددانان و دانشمندان متخصص، در مورد خطرهای طبیعی و آسیب‌پذیری فیزیکی مشارکت می‌کنند و دیدگاه خودشان را ارائه می‌دهند. این کتاب محصول نهایی آن رویداد را نشان می‌دهد. هدف آن به اشتراک گذاشتن دانش و تجربه به امید ارائه یک نگاه بین‌رشته‌ای متفکرانه برای توسعه پایدار شهرهای ایمن آینده است. آدام رز²، اقتصاددان، استاد دانشگاه کالیفرنیا جنوبی و نماینده اقتصادی مرکز ریسک و تحلیل اقتصادی رویدادهای تروریستی، نقش تاب‌آوری اقتصادی را در بقای شهرها به تصویر می‌کشد. او نشان می‌دهد که چگونه تجربه بلایا می‌تواند تبدیل به اقدام‌هایی برای ارتقاء پایداری شود.

1- Analysis and Monitoring of the Environmental Risk.

2- Adam Rose.

گراهام توین¹، استاد جغرافیا، محیط زیست و برنامه‌ریزی در دانشگاه فلوریدای جنوبی، نشان می‌دهد که چطور شبکه‌های اجتماعی با آسیب‌پذیری و پایداری مرتبط هستند، و چگونه تاب‌آوری یک جامعه در همه مراحل یک بلای طبیعی، از زمان وقوع گرفته تا تخلیه و اسکان مجدد را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

گرتروید یورگنسن² استاد معماری در دانشگاه کپنهاگ، نتایج پروژه FP7³ CLUVA، با تمرکز بر سازگاری تغییر آب‌وهوایی در مناطق شهری آفریقا را ارائه می‌دهد.

کالیوپی ساپنتزکی⁴، استاد جغرافیای کاربردی در دانشگاه آتن، نیازها برای «تاب‌آوری جمعی» و «تاب‌آوری فردی» برای همه شهروندان را برجسته می‌کند.

ادیت کالاهان⁵ استاد دانشکده کسب‌وکار در دانشگاه آکادیا، به فصول پایانی این اثر همراه با تجربه خود کمک کرد و اینکه چگونه تعامل جامعه می‌تواند نسبت به فرآیندهای تصمیم‌گیری، تاب‌آوری و مدیریت مخاطره مناطق شهری را بهبود بخشد.

گاتانو مانفردی⁶ و دومینکو اسپرونه⁷، به ترتیب استاد و استادیار مهندسی سازه در دانشگاه ناپل، «فدریکو 2»، بین مفاهیم تاب‌آوری شهری و پایداری ارتباطی برقرار کردند و توضیح می‌دهند که چگونه تاب‌آوری شهری می‌تواند به عنوان جنبه اساسی پایداری اجتماعی در معرفی شهرهای آینده معرفی گردد.

پائولو گاسپارینی⁸، استاد ممتاز و بازنشسته ژئوفیزیک در دانشگاه ناپل «فدریکو 2»، و مدیر عامل شرکت AMER، همراه با آنجلا دی روکو⁹ و رافائلا روسو¹⁰، به ترتیب، محقق ارشد و پژوهشگر در شرکت AMER، تأثیر مخاطرات طبیعی را روی شهرهای آینده

1- Graham Tobin.

2- Gertrud Jorgensen.

3- CLimate change and Urban Vulnerability in Africa.

4- Kalliopi Sapountzaki.

5- Edith Callaghan.

6- Gaetano Manfredi.

7- Domenico Asprone.

8- Paolo Gasparini.

9- Angela Di Ruocco.

10- Raffaella Russo.

تجزیه و تحلیل کردند. او نشان داد که مشارکت شهروندان، همراه با فناوری‌های پیشرفته، می‌تواند نقش اساسی در کاهش زمان واقعی خطر ایفا کند.

این اثر همه همکاری‌ها و مباحث مختلف را جمع‌آوری کرده و دیدگاه‌های علمی در تاب‌آوری شهری را در ارتباط با بلایای طبیعی بررسی می‌کند. فصل آخر یک دیدگاه ترکیبی را نسبت به این موضوع همراه با لیستی از پیشنهادها برای تصمیم‌گیرندگان برای ارتقاء و افزایش تاب‌آوری شهری ارائه می‌دهد، و تاکید می‌کند که تاب‌آوری در کوتاه-مدت ضروری است تا مطمئن شویم پایداری در بلندمدت حاصل می‌شود.

ناپل، ایتالیا، اکتبر 2013